

อารมณฺ์พระโสดาบัน ตอนที่ 5

ท่านพระโยคาวจรทั้งหลาย สำหรับ
กัณนี้ก็มาบรรจบครบรอบในการที่เราจะแนะ
นำใน เรื่องการปฏิบัติเพื่อความเป็นพระ
โสดาบัน ต่อไป นี้การปฏิบัติเพื่อความเป็น
พระโสดาบันนั้น สำหรับท่านนอกจากพุทธ
จริตก็ต้องมาคิดอีกมุมหนึ่ง นั่นก็คือ อริยสัจ
คำว่า "อริยสัจ" ที่บรรดาท่านทั้ง
หลาย เมื่อฟังกันแล้วขึ้นชื่อว่าอริยสัจ รู้สึก
ว่ามีน้ำหนักใจจริงๆ ทั้งนี้เพราะอะไร
เพราะว่าคำว่า "อริยสัจ" ท่านกล่าวว่า เป็น
ธรรมะเบื้องสูง เป็นเรื่องของนักปราชญ์เท่า
นั้นที่จะพึงรู้ ที่จะพึงพิจารณา เพราะเป็น
ของยาก ทว่าท่านไปตามความเป็นจริง
ความรู้สึกอย่างนี้ผมเองคิดว่าเป็นอุปาทาน
มากกว่า

เพราะคำว่า อริยสัจ แปลว่า ของจริง
ที่บรรดาพระอริยเจ้าทั้งหลายรับรอง หรือว่า
ของจริงที่บรรดาพระอริยเจ้าทั้งหลายมีความ
เข้าถึงแล้ว คือมีจิตไม่หวั่นไหว ยอมรับนับ
ถือตามความเป็นจริงในสิ่งนั้น อย่างนี้เรียก
ว่า "อริยสัจ" ก็เราพูดกันอย่างนี้ก็รู้สึกว่าจะ
เป็นของไม่ยากนัก

ตอนนี้ก็มาพูดกันถึงอริยสัจของพระ
โสดาบัน ความจริงอริยสัจนี้ก็ต้องคิดกัน
เป็นชั้นๆ ไม่ใช่ว่ากันคะ อยู่ๆ ก็จะใช้อริยสัจ
ของพระอรหันต์ มันก็หนักเกินไป ถ้าจะเป็น
นักเพาะกำลังกาย ก็จะกลายเป็นปล้ำช้างไป
อยู่ๆ ไม่ทันจะฝึกกำลังกาย กำลังใจให้มันดี
แล้วก็ตั้งทำไปปล้ำกับช้าง นี่ถ้ามันจะแย
อันดับแรกเราก็ต้องดูเสียก่อนว่า อะไรที่เรา
พอจะปะทะกันได้ แต่ก็ไม่ใช่ปะทะกับสิ่งที่
ไม่มีกำลัง จะต้องมิกำลังพอพิดพอเหยียงกัน

และเราจึงจะฟันฝ่าอุปสรรคเข้าไปได้ตามลำดับ

ถ้าจะพูดกันแบบนักรบ เราก็ต้องเลือกตีจุดอ่อนๆ ที่เราสามารถจะชนะได้ก่อน เก็บเล็กเก็บน้อยไปเรื่อยๆ ไป เก็บเล็กเก็บน้อยมากเพียงใด เข้าศึกก็หมดกำลังไปมากเพียงนั้น ข้อนี้มีอุปมาฉันใด เหมือนกับการปฏิบัติเพื่อความเป็นพระอรหันต์ก็เหมือนกัน อยู่ๆ เราจะใช้กำลังพระอรหันต์มาปล้ำกับเรา ซึ่งเป็นปุถุชน ก็รู้สึกว่าจะหนักใจมากเกินไป

แต่ถ้าหากว่าบรรดาท่านพุทธศาสนิกชนทั้งหลายใช้กำลังแต่พอสมควร อะไรแค่ไหนทำแค่นั้น กำลังเราแค่ยกได้ ๕ กิโล เราก็ยก ๕ กิโล ถ้ากำลังมากขึ้น เราพอจะต่อสู้กับน้ำหนัก ๑๐ กิโลได้ เราก็ไปยกน้ำหนัก ๑๐ กิโล ทำอย่างนี้ก็รู้สึกว่าพอไปไหว

สำหรับอริยสังขนี้ก็เหมือนกัน บอกว่า **อริยสัง ๔ ประการ มีทุกข์ สมุทัย นิโรธ มรรค** ฟังแล้วปวดหัวไปเลย ไม่อยู่แล้ว ไม่เรียนแล้ว ไม่ศึกษาแล้วอริยสัง ปวดหัวเกือบตาย ไม่เอาแล้ว ชาตินี้ทั้งชาติไม่ขอเรียนอริยสัง นี่พูดอย่างนี้อาตมาว่าใคร ก็น่ากลัวจะต้องไม่ว่าไม่หาว่าใคร ไปหาคนว่า มันไม่ถูก ไม่รู้ว่าใครมันถึงจะแน่ จะมานั่งว่าท่านผู้ฟังว่ามีอารมณ์อย่างนี้ก็ไม่แน่นักเหมือนกันว่าท่านผู้รับฟังอาจจะเห็นว่าอริยสังไม่ใช่ของหนัก ก็ได้

ฉะนั้นบุคคลที่ถูกว่าในเวลานี้ก็อาตมาเอง นี่ความจริงนักธรรมะอย่าเพิ่งประณามกันนะ ที่พระพุทธเจ้าบอกว่า การเทศน์จงอย่าปรารภตนเป็นสำคัญ ใ้เรื่อง

ปรารภดีเป็นสำคัญไม่ควรปรารภ ถ้าปรารภชั่วอาตมาว่าควรปรารภ

เพราะว่าในอันดับต้น อาตมาเองก็หนักใจในอริยสังเหมือนกัน พอบอกว่าอริยสังปวดหัวเลย โครนิมนต์เทศน์อริยสังไม่ยอมเทศน์ แต่ว่าพอมาศึกษาอริยสังเข้าจริงๆ ก็รู้สึกว่าเป็นของธรรมดาๆ ที่เรามีกันอยู่แล้วเป็นปกติ แต่เราไม่ได้คิดเอากำลังใจของเรามาคิดให้มันถูกต้องตามความเป็นจริงเท่านั้น ค่อยๆ คิดกันไป เวลานี้เราศึกษาเพื่อพระโศคาบัน เราก็ใช้อริยสังแก่พระโศคาบัน เราจะไปใช้อริยสังชั้นอรหันต์ โรคเส้นประสาทจะกินตาย

นี่อริยสังชั้นพระโศคาบันเป็นยังไง?

อันดับแรก ท่านบอกว่าทุกข์จง

พิจารณาทุกข์ให้เห็น เราก็มานั่งดูว่า การเกิดมานี้อะไรมันเป็นทุกข์ ทุกข์ตรงไหนกันแน่ ตอนที่อยู่ในท้องแม่เรามองไม่เห็นว่าอยู่ในท้องแม่นี้เราเป็นทุกข์หรือเปล่า เราก็ไม่รู้ แต่ว่าในเมื่อไม่รู้ เราก็ยังไม่คิด เอาไปไว้คิดกันตอนจะเป็นพระอรหันต์ คือพระอริยสังของพระอรหันต์

แต่ความจริงตอนนั้นก็ไม่สำคัญ ตอนนั้นถ้าจะปฏิบัติจากพระอนาคามีไปเป็นพระอรหันต์ บอกว่าหันไปเล่นอริยสังใหม่ ท่านบอกไม่ต้องละ เรียบร้อยแล้ว นี่ก็สำคัญสิ่งที่ยากที่สุดก็สมัยที่เราจะฝึกเพื่อความเป็นพระโศคาบันเท่านั้น เพราะเป็นของใหม่ นี่เรามานั่งดูทุกข์ที่เราเองเห็นกันดีกว่า

เวลานี้เราเป็นผู้ใหญ่ ย้อนหลังไปหาความเป็นเด็ก เรานึกถึงความเป็นเด็กไม่ออก ก็นึกถึงเป็นเด็กคนอื่นก็แล้วกัน เอา

เด็กเล็กๆ มาคนหนึ่ง และที่เธอยังช่วยตัวของเธอยังไม่ได้ วางเธอลงเวลาเธอถ่ายอุจจาระ เธอถ่ายปัสสาวะ ดูซิว่าเธอจะมีความลำบากแค่ไหน อุจจาระก็เลอะตัวเพราะลูกไม่ขึ้นปัสสาวะก็เลอะตัว

นี่เราอาจจะนึกไม่ออกว่าเด็กจะมีความรู้สึกยังไง เราก็มานึกถึงตัวเองก็แล้วกันว่า ถ้าเราต้องนอนถ่ายอุจจาระ นอนถ่ายปัสสาวะให้แปดเปื้อนตัวแบบนั้น อาการเหม็น อาการสกปรกมันเป็นปัจจัยของความทุกข์หรือความทุกข์ ถ้าเราจะตอบเองมันก็ไม่ยาก เราก็ตอบว่ามันเป็นความทุกข์ เพราะเราไม่ชอบ เพียงแค่ใครเขาเอาไม้จิ้มอุจจาระนิดเดียวจะไล่เตะเรา เราก็วิ่งหนี เพราะว่าถ้าเราถูกกับอุจจาระเข้า ก็แสดงว่าเราไม่สบายกายไม่สบายใจ

คำว่า "ทุกข์" แปลว่า ไม่สบายกาย ไม่สบายใจ

นี่ตัวนี้รู้สึกว่าจะหนักไปสำหรับพระโศดบัน เอากันอย่างๆ อย่างนี้ดีกว่า ว่าขณะที่เราทรงกายเป็นผู้ใหญ่อยู่ที่นี่ ความหิวมันเป็นสุขหรือว่าเป็นทุกข์ ถ้าเราไม่มีอาหารบริโภคตามกาลตามเวลาที่ร่างกายต้องการมันเป็นสุขหรือเป็นทุกข์ การหนาวเกินไปเป็นสุขหรือเป็นทุกข์ ร้อนมากเกินไปเป็นสุขหรือเป็นทุกข์ ความป่วยไข้ไม่สบายเกิดขึ้นเป็นสุขหรือเป็นทุกข์

การที่เราจะพลัดพรากจากของรักของชอบใจ สามิตาย ภรรยาตาย ลูกรักตาย พ่อตาย แม่ตาย เพื่อนตาย เป็นสุขหรือเป็นทุกข์ ของที่เรารัก สมบัติที่เราหามาได้โดยยาก ถูกขโมยไปจากคนร้ายเป็นสุขหรือเป็น

ทุกข์ ความป่วยไข้ไม่สบายเกิดขึ้นกับเราเป็นสุขหรือเป็นทุกข์ นี่น่าจะซ้ำกัน อาการที่เราจะตายเกิดขึ้น มันเป็นสุขหรือเป็นทุกข์

เป็นอันว่าสิ่งทั้งหลายเหล่านี้ ท่านทั้งหลายตอบเองได้ จะมีใครบ้างไหมที่พูดมานี้มันเป็นสุข แต่ว่าท่านตอบว่ามันเป็นสุขอาตมาก็ต้องขอกราบท่าน เพราะว่าท่านมีความทุกข์ ไม่มีความหนักใจในสิ่งที่กล่าวมาแล้ว นั่นคืออารมณ์ของพระอรหันต์

ถ้าท่านบอกว่าไม่เห็นสะเทือนใจสักนิดหนึ่ง มันเป็นของธรรมดา ฉันไม่เห็นจะหวั่นไหวเลย มันอยากจะหิวก็เจริญหิว มีให้มันกินฉันก็จะกิน เมื่อไม่มีให้มันกินก็แล้วไป มันอยากจะหิวก็เจริญ ร่างกายไม่ใช่ของฉันนี้ มันอยากจะร้อนก็เจริญ มันอยากจะป่วยไข้ไม่สบายก็เจริญ มันอยากจะตายก็เจริญ เพราะร่างกายไม่ใช่ของฉัน ร่างกายเป็นของกิเลส ตัณหา อุปาทาน อกุศลกรรมสร้างขึ้นฉันไม่สนใจ

ถ้าความรู้สึกของท่านเป็นจริงอย่างนี้แล้วก็ อาตมาขอ กราบ ๓ วาระ ทั้งนี้เพราะอะไร เพราะนั่นท่านเป็นพระอรหันต์แล้ว ไม่ต้องมาฝึกเพื่อความเป็นพระโศดบัน อารมณ์ของพระอรหันต์ท่านไม่มีทุกข์เนื่องด้วยของขันธ ๕ ขันธ ๕ มันจะทรุดมันจะโทรมยังไง ท่านไม่มีความรู้สึกเพราะสบายใจมันปวดท่านรู้ว่าปวด มันหนาวท่านรู้ว่าหนาวมันร้อนท่านรู้ว่าร้อน แต่ว่าท่านไม่สนใจในมัน ถือว่าหน้าที่ของมันเป็นเช่นนั้นก็ปล่อยมันไปตามเรื่อง ไม่เห็นมีอะไรที่จะต้องหนักใจ นี้ว่ากันตามปกติ

ทีนี้เราก็คุยกันต่อไป สิ่งทั้งหลายเหล่านี้มันเป็นทุกข์ ความเกิดมันเป็นทุกข์ ความแก่เป็นทุกข์ ความพลัดพรากจากของรักเป็นทุกข์ ความป่วยไข้ไม่สบายเป็นทุกข์ ความกระทบกระทั่งจากอารมณ์ใจที่เราไม่ถูกใจมันก็เป็นทุกข์ ความตายจะเข้ามาถึงมันก็เป็นทุกข์ ทุกข์เพราะอะไร ทุกข์เพราะไร ทำไมจึงว่าไร ก็เพราะอยากเกิดมาเพื่อทุกข์ ถ้ามันไม่ไรก็จงอย่าเกิด มันเกิดมาแล้วนี่ ที่เกิดมาก็เกิดเพราะความโง่ เข้าใจว่าเกิดเป็นของดีจึงเกิด

เป็นอันว่าหาความทุกข์ขึ้นมาให้ได้ สิ่งใดก็ตามที่เราปรารถนามันทุกอย่างสมบัติในโลกนี้ไม่มีอะไรเป็นปัจจัยของความสุข หากูให้ดีก็แล้วกัน

อยากจะมีแหวนเพชรสักวงหนึ่ง รักเหลือเกิน ราคาที่แสนจะแพง อยากจะได้แหวนเพชร เงินไม่พอต้องทำงานหนักเพิ่มกำลังงาน เพื่อต้องการแหวนเพชร ๑ วง และไ้การเพิ่มกำลังงานเข้ามาเนี่ยมันเหนื่อยมากขึ้น มันสุขหรือมันทุกข์ ตอบเองกันนะตอบกันเอง ต่อนี้ไปได้แหวนเพชรราคาแพงมาแล้ว ดีใจว่าได้แหวนเข้ามา เกรงว่าโจรผู้ร้ายจะเข่นฆ่า จะมาทำร้ายเพื่อเป็นการขี้อแย่งแหวนที่เราถืออยู่ มันเป็นสุขหรือเป็นทุกข์ เป็นอันว่าเป็นทุกข์เสียอีกแล้ว ไม่มีอะไรเป็นสุขสบายใจ

ทีนี้สมมุติว่าเราอยากจะได้สามีหรือภรรยาสักคนหนึ่ง ขณะที่จะได้กันมาเป็นคู่ครอง จิตใจก็เต็มไปด้วยความเร่าร้อน ในขณะที่มีความรัก เกรงว่าความรักมันไม่สม

หวัง มันเป็นสุขหรือเป็นทุกข์ บางทีเห็นคนรักเดินควงคู่ไปกับคนอื่น ความเร่าร้อนใจเกิดขึ้นเพราะความหวงแหน อารมณ์อย่างเนี่ยมันเป็นสุขหรือเป็นทุกข์ และเป็นอันว่ามันก็ต้องทุกข์ นี่เรานั่งพรรณากันไปมันก็ไม่จบ

รวมความว่า ทุกอย่างในโลกที่ปรากฏมีอยู่ มันเป็นภาวะของความทุกข์ทั้งหมด เป็นอารมณ์ของความทุกข์ทั้งหมด เป็นเหตุ นำมาของความทุกข์ทั้งหมด โลกทั้งโลกไม่มีอะไรเป็นสุข ค่อยๆ คิดกันไป นี่ความทุกข์อย่างนี้ เรายังต้องการมันอยู่อีกหรือ หรือว่าเราไม่ต้องการมัน ถ้าเราต้องการมันก็ปล่อยไปตามเรื่อง ไม่ต้องทำอะไร ถ้าเราไม่ต้องการมัน

เราก็ควานหาจุดที่เหตุให้เกิดทุกข์ว่าอะไรหนอ อะไรมันเป็นปัจจัยให้เกิดความทุกข์ ต้องทำลายต้นเหตุมันเสียก่อน อยู่ๆ มาจะทำลายผลอย่างนี้ไม่ถูก ต้องทำลายต้นเหตุ ต้นเหตุของความทุกข์ได้แก่อะไร นั่นก็คือตัณหา พระพุทธเจ้าบอกว่า ใ้ความอยากนี่เป็นปัจจัยให้เกิดความทุกข์

ลองนั่งนึกดูซิ มีข้าวแล้ว อยากจะกินอาหารอย่างโน้น อยากจะกินอาหารอย่างนี้ ดีไม่ดีอาหารในบ้านมีเยอะแยะไม่พอ อยากจะไปกินอาหารนอกบ้านให้ราคามันแพงเล่นโก๋ๆ เสียน้ำมันค่ายานพาหนะไปแล้ว เสียไปหนึ่ง ไปนั่งในร้านอาหารก็เสียเวลากิจกรรมทางบ้านอีกหนึ่ง ราคาอาหารในร้านนั้นก็แพงอีกหนึ่ง และไ้เงินที่จะจ่ายค่าอาหารก็ต้องเพิ่มภาระเข้าไปอีกหนึ่ง มันก็แบกความทุกข์หนัก แต่ว่าคนที่เขาไม่เห็นทุกข์

นั่นเขาไม่รู้ คนที่จะรู้ได้ต้องมีอารมณ์ใจเป็น
พระอรียเจ้า

เป็นอันว่า ถ้าเราตัดค้นหาคือความ
อยาก นี่ตัดขั้นพระโศดาบัน ไม่ใช่ตัดขั้น
พระอรหันต์ อยากตรงไหนละ

สำหรับขั้นพระโศดาบันก็คิดว่าเรามี
เท่าไรพอใจเท่านั้น หมายความว่า เรามีมา
ได้ด้วยสัมมาอาชีวะ เราจะลงทุนเพิ่มสักเท่า
ไรก็ได้ ถ้าเราไม่คดไม่โกงเขา ไม่ปลอมไม่
แปลงเขา พอใจที่หาได้มาโดยสัมมาอาชีวะ
ไม่ตะเกียกตะกาย ไม่อยากได้เกินพอดี อย่าง
นี้เป็นอารมณ์ตัดค้นหาตัวหนึ่ง ตัดแบบเบาๆ
อย่างพระโศดาบัน

นี่ความอยากอีกอย่างหนึ่งนั่นก็คือ
อยากจะซื้อแย่งความรักของบุคคลอื่น
สำหรับพระโศดาบันก็ตัดอยากคือ ค้นหาตัว
นี้เสีย มาตัดถึงว่าเราจะพอใจแต่เฉพาะคู่ตัว
ผู้เมียเราเท่านั้น ใครที่คนก็คนก็มีสถานะ
เหมือนกัน ไม่มีอะไรแตกต่างกันไป จะเพิ่ม
มากเข้ามาเท่าไร มั่นก็ทุกข์มากเท่านั้น เรา
พอใจที่เรามีอยู่ นี่เป็นที่พอใจของเราแล้ว
ยับยั้งชั่งใจด้วยอาการแห่งสันโดษ ยินดี
เฉพาะบุคคลที่เรามีอยู่แล้ว ไม่ตะเกียกตะกาย
เกินไป อย่างนี้ก็เป็นอาการตัดค้นหาที่จะพึง
หามาได้โดยไม่ชอบธรรม นี่ตัดกันแก่พระ
โศดาบัน

นี่ถ้าเราอยากจะโกรธ อยากจะฆ่า
เขา เราก็ตัดมันเสียด้วยอำนาจของพรหม
วิหาร ๔ นี่เรามาคิดอีกทีว่า เราไปอยากฆ่า
เขาทำไม อยากไปทำร้ายเขาทำไม เราไม่ฆ่า
เขาก็ตาย เราไม่ทำร้าย เขาก็มีความทุกข์
เพราะเขามีความทุกข์อยู่แล้ว ถ้าเราไปทำ

อย่างนั้น อารมณ์ใจของเราจะไม่มีความสุข
เราไม่ต้องการ เราจะปล่อยให้อารมณ์ความ
สุขของเราตรงตัว เขาทำไม่ดีเป็นเรื่องของ
เขา เขาพูดไม่ดีเป็นเรื่องของเขา ไม่ใช่เรื่อง
ของเราที่จะต้องทำอย่างนั้น

ตัดอารมณ์อยากจะฆ่าเขา อยากจะ
ทำร้ายเขาด้วยอำนาจพรหมวิหาร ๔ แผ่
เมตตาความรัก กรุณาความสงสาร ว่าเขาไม่
น่าจะทำอย่างนั้น มันเป็นปัจจัยแห่งความ
ทุกข์ เขาสร้างศัตรูแท้ๆ ไม่น่าจะสร้างศัตรู
อย่างนี้อารมณ์จิตก็สบายนี้

แล้วก็มาตัดความอยากได้แก่ ความ
โลภ อยากได้ทรัพย์สินสมบัติของบุคคลอื่นให้ได้
ด้วยอำนาจการให้ทานเป็นการแลกเปลี่ยนกัน
การให้ทานเป็นจริยาที่ทำลายความทุกข์

ก็เป็นอันว่า ตัวตัดความทุกข์ได้แก่
อะไร ท่านก็เลยไม่รู้ ขอขอร้องให้ฟังอีกนิดว่า
ตัวที่จะเข้ามาตัดเหตุของความทุกข์ได้จริง
คือตัดค้นหา ก็ได้แก่ สติ สมาธิ ปัญญา

ท่านบอกว่า ทุกข์ สมุทัย นิโรธ
มรรค

ไอ้ตัวมรรคนี้แหละ ได้แก่ ตัวสติ

มรรคก็ได้แก่ มรรค ๘ ที่พูดมาแล้ว
ในวันก่อน มรรคตัวนั้นรวมเข้าโดยย่อ คือมี
๘ กระจายไปเป็น ๘ ย่นลงเหลือ ๓ ได้แก่
สติ สมาธิ ปัญญา

เราก้ใช้ สติ เป็นการควบคุมอารมณ์
ยังไงๆ เราไม่ยอมให้ศีลขาด เกรงว่าจะไป
อบายภูมิ คุมไว้ก่อน

สมาธิ ทำอารมณ์ศีลให้ตรงตัว ศีลนี้
ถ้าไม่มีสมาธิก็ไปไม่รอด

ปัญญา เราก็มานั่งพิจารณาว่า ถ้าเราจะมาชื้อแย่งทรัพย์สินของบุคคลอื่นเป็นการสร้างเวรสร้างภัย เราไม่เอา กำลังใจที่อยากจะได้ มันเป็นกำลังใจของความชั่ว เราผลักดันออกไปด้วยอำนาจการให้ทาน

ถ้ามันอยากชื้อแย่งความรัก ก็ผลักดันออกไปเสีย ความเคารพสิทธิซึ่งกันและกัน นี้ใช้ปัญญานะ ใช้ปัญญาและใช้สมาธิเข้าควบคุม ใช้ศีลเป็นพื้นฐานเป็นที่รอง กำลังใจต้องเข้มแข็ง สมาธิคือมีกำลังใจเข้มแข็งว่า ฉันจะไม่ยอมละเมิดอย่างนี้แน่นอน

ตอนนี้หากว่าเราจะมีอาการความโกรธ ความพยายาม เราก็ใช้ปัญญาพิจารณาว่าโกรธพยายามเขาทำไม ไม่เป็นเรื่อง คนโกรธกันมีความเร่าร้อน คนรักกันมีความสุข เรารักกันคิดว่า หาทางแก้กูกูลซึ่งกันและกัน ให้เกิดความรักดีใหม่ ใจเราก็สบาย มาอีกตัว หลงว่านั่นก็ของกู นี่ก็ของกู ก็ต้องใช้ปัญญาพิจารณาว่า ถ้าเราตายเสียแล้ว อะไรแยกไปได้บ้าง ถ้าเราไม่แน่ใจว่าเวลาเราตายเราจะแยกไปได้หรือไม่ก็ได้ ก็มานั่งคิดกันใหม่ มานั่งคิดกันว่า

ในเมื่อขณะก่อนที่เราจะตาย ชาวบ้านเขาตายให้เราดู แล้วมีคนไหนบ้างที่แบกทรัพย์แบกสินไปโลกหน้าได้ มีบ้างไหม ไม่มี สิ่งที่เรารักปานประหนึ่งว่าจะตายลงไป ในสมัยที่เขามีชีวิตอยู่ แต่พอเขาตายจริงๆ เขาก็หาบเอาไปไม่ได้ ไม่สามารถจะแยกไปได้ นี่เป็นปัจจัยอันหนึ่ง ที่เราจะเห็นว่าก็ไม่ควรจะมาหลงไหลทรัพย์สินต่างๆ ให้มันมากเกินไป

ถ้าจิตใจของเราทรงได้แบบนี้ ก็เข้าถึงนิโรธแบบพระโสดาบัน คือ:-

๑. ตัดความโลภเสียได้ ด้วยการให้ทาน

๒. ตัดความรักเสียได้ ด้วยการรักษาสิทธิซึ่งกันและกัน ยอมรับนับถือสิทธิซึ่งกันและกัน

๓. ตัดความโกรธเสียได้ ด้วยการมีพรหมวิหาร ๔ เป็นสำคัญ โดยการใช้ปัญญาพิจารณาทราบตามความเป็นจริงว่า โกรธกันเป็นทุกข์ รักกันเป็นสุข แล้วก็

๔. ไม่มีัวเมาในทรัพย์สินกันมากเกินไป ด้วยปัญญาพิจารณาว่า คนตายแล้วแบกอะไรไปไม่ได้ เมื่ออยู่ที่ท่ามหาหินเลี้ยงชีพไปตามหน้าที่ ตายแล้วก็แล้วกันไปของมันจะหายไปด้วยจริยาใดๆ ก็ตาม ติดตามได้ก็ได้ ไม่ได้ก็แล้วไป หมดยิ่งกัน ถ้าทำได้อย่างนี้ เป็นอันว่าทุกท่าน ถ้าทรงใจได้อย่างนี้เป็นอันว่าทุกท่านมีหวังว่า ทรงอารมณ์เป็นพระโสดาบันได้อย่างไม่ยาก

เอาละ บรรดาท่านพระโยคาวจรทั้งหลาย คตินี้เวลาที่จะพูดกันก็หมดเสียแล้วมากเกินไปท่านก็เบื่อ หรือว่าเฟือเกินพอดี ต่อแต่นี้ไป ขอทุกท่านพยายามทรงกำลังใจของท่านให้อยู่ในอารมณ์ตามที่กล่าวมาแล้ว ในอริยสัจสี่ เพื่อเป็นการพยุงบารมณจิตให้ตั้งอยู่ในความดี เพื่อความเป็นพระโสดาบันตามกาลตามเวลาที่ท่านต้องการตามอรรถาขัยสวัสดิ*